

Světová banka

Světová banka – World Bank,
Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD) –
International Bank for Reconstruction and Development.

Nadregionální banka investičního typu - *v současné době se zaměřuje na podporu ekonomického růstu rozvojových zemí a střední a východní Evropy, zejména poskytováním úvěrů a odbornou technickou expertizní činností.*

Skupinu Světové banky tvoří:

- *IBRD*
- *Mezinárodní finanční korporace (IFC)*
- *Mezinárodní sdružení pro rozvoj (IDA)*
- *Agentura pro mnohostranné investiční záruky (MIGA)*
- *Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)*

Dohoda: na mezinárodní konferenci 1.-22.července 1944 v **Breton-Woods**.
Zahájila činnost 25.června 1946. Sídlo je *Washington*.

Cíle:

- Původní cíl – *podílet se na financování poválečné obnovy* – první úvěry do západní evropy.
- Později se těžiště činnosti banky přesunulo do oblasti **financování strukturálních a rovojových programů** hlavně v rozvojových zemích.
- Ještě v 50 a 60 letech poskytla úvěry Japonsku, Finsku, Řecku a Španělsku.
- Koncem 70 let dovršen proces přechodu na problematiku rozvojového světa. V 80 letech poslední úvěr jinam a to Portugalsko.
- Od 70 let úvěry některým zemím střední a východní evropy – celkem asi 10% z celkové úvěrové aktivity banky.

Cíle z Článků dohody:

- přispívat k hospodářskému rozvoji ekonomicky slabších členských zemí podporou produktivních investic
- **podpora rozvoje výrobních zdrojů** za účelem růstu světového obchodu a životní úrovně nejširší populace
- koordinace poskytování půjček tak aby byla zajištěna priorita nejnaléhavějších projektů

Struktura

Rada guvernérů – mf, nebo guv.n.b., pravidelné výroční zas. spolu s IMF, pravomoci – členství, změny statutu, změny základního kapitálu, užití zisku.

Rada výkonných ředitelů – jednou týdně, pravomoci: poskytování půjček, podmínky a využití půjček, způsob a rozsah čerpání fin.prostředků na kap.trzích. 24 členů (6+2+16)

Prezident a 4 generální ředitelé – prezident tradičně USA. Volený RVŘ (virilní předseda) na 5 let. Odpovědný za celkové řízení banky – formování strategie vůči jiným institucím. Gen.ředitelé mají velkou rozhodovací pravomoc.

Ředitel pro operativní politiku, hlavní ekonom, výkonný viceprezident a výkonní viceprezidenti MIGA a IFC + 20 viceprezidentů (6 regionálních viceprezidentů)

Administrativa 9300 zaměstnanců ze 115 zemí, banka má zastoupení v 37 zemích, Paříž, NY, Ženeva, Tokio.

Členství:

- pouze členové IMF – o členství je však nutné zažádat zvlášť
- 2002 -184 členů. Členské země jsou zároveň podílníky banky, počet **podílů** je odvozen od výše členské kvóty v IMF (USA 16,5%, JAP 7,91%)

Hlasování:

- Vážené, reálně většinou všeobecná dohoda
- 250 + 1 hlas za každých 100k USD (USA 16,5%)

Finanční struktura:

- banka poskytuje úvěry na dlouhodobé strukturální programy a vždy na konkrétní projekty.
- **Vlastní zdroje** - základní kapitál a rezervy.
- **Cizí zdroje** - prodej dluhopisů na mezinárodních finančních trzích.
- **Další zdroje** - odprodej části půjček a spolufinancováním.

Vlastní zdroje:

- Podíly jednotlivých členských zemí - jsou závislé na ekonomické úrovni, objemu exportu a devizových rezervách (dle IMF).
- Při založení banky 10mld USD rozdělených na 100k akcií po 100kUSD.
- Členské země musely původně splatit 2% ve zlatě nebo USD, dalších 18% na požádání ve zl/USD/nár.měně/jiné měně - 80% se nesplácelo a tvořilo rezervu.
- Od 1963 se reálně splácí pouze 1% v USD a 9% v národní měně. 90% se nesplácí a musí být připraveny pro případ, že by banka potřebovala tyto prostředky k úhradě splatných závazků.
- Poskytování úvěru - může být použita pouze reálně zaplacená část základního kapitálu,
 - 90% slouží výhradně jako záruka pro vlastní výpůjčky banky. Objem základního kapitálu 189mld. USD.
- Zvyšování – všeobecné v rámci přehodnocování kvót (nový člen)
 - speciální 1959, 1979, 1988 – zvýšení o 20,81,156mld- nové podíly se přerozdělí (snižování váhy hlasů malých – 250 doplňkové podíly a hlasy)

Rezervy:

- vytvářené ze zisku
- rozdíl mezi úrokovou sazbou z poskytnutých úvěrů a vlastních výpůjček
- zvyšuje se tak úvěrová kapacita banky (celkový objem úvěrů nesmí překročit upsaný kapitál+rezervy - na tom důsledně trvají vyspělé země)

Cizí zdroje:

- Kvantitativně nejdůležitější – příjmy z **prodeje vlastních dluhopisů** na mezinárodních finančních trzích.
 - SB prodává vládám a centr.bankám, nebo soukr.inv. dluhopisy.
 - Původně hlavně do USA, dnes SRN, JAP, Švyc. Zadlužení mimo USA dnes 80% (75% od soukromých incest)
 - Banka vystupuje jako zprostředkovatel půjček mezi soukromými investory a ekonomicky slabšími zeměmi.
 - Nejbezpečnější dluhopisy AAA. Dosud nenastal případ včasného nesplacení půjčky ze strany dlužnického státu.
 - Banka půjčuje za větší úrok než za kolik získala, je to stále levnější než to co by země získala sama.
- + **ostatní zdroje a finanční investice banky**

Úvěrová politika SB:

-Úvěry na konkrétní projekty – SB vybírá a dohlíží na realizaci (elektrárny, přehrady..)

-Úvěry na rozvoj jednotlivých sektorů – vybírají nár.vlády dle kritérií SB (zemědělství, energetika, doprava); úvěry finančním zprostředkovatelům (NB) dále půjčují dle kritérií SB; úvěry vázané na změnu koncepce rozvoje konkr. sektoru.

-Úvěry na strukturální adaptaci – podpora reforem jako celku, poskytnutí vyžaduje spolupráci s IMF+ podřízením se kritériím banky. Zdroje jsou vázány na splnění systémových a strukturálních podmínek rozvoje dané ekonomiky. Porušení zásady účelovosti – jde o úvěry na zlepšení platební bilance+ reformy.

- Ostatní: úvěry na technickou pomoc; nouzové..(1%).

Struktura úvěrů:

- **Do roku 1970** 2/3 na infrastrukturu s cílem vytvořit podmínky pro zahraniční investice – odmítání průmyslových projektů (15%).
- **Od 70 let** změna pod tlakem vlád rozvoj.zemí - stále jen 25% - krédo: pokud existují zajímavé příležitosti ať do nich jde domácí+zahraníční kapitál.
- Dále se v čase zvýšila pozornost věnovaná zemědělství a rozvoji venkovských oblastí (dnes 30%).
- V **80 letech** vytýkaná angažovanost SB ve státním sektoru - směřování k podpoře liberalizace a k rozvoji soukromého sektoru + přístup zahraničního kapitálu (v 80.letech nejvíce: energetika, zemědělství, doprava)
- Banka získala v období hospodářských těžkostí rozvoj.zemí větší vliv na domácí eko.pol -> více prostředků jde do strukturálních změn – náklady spojené s privatizací, cenovou deregulací..(porušení přísné účelovosti)

Podmínky poskytnutí úvěru:

- žádost ze strany země, jindy pracovníci banky vytipují projekt sami;
- předchází důkladná analytická činnost, SB vysílá skupinu expertů, vyhodnocují hosp.pol. země... vybírají projekty.
- vláda musí poskytnout vyžádané informace -> komplexní analýza silných a slabých stránek..
- zhodnocení projektu 6 aspektů: ekon., tech., organiz., manaž., výkonný a funkční.
- podkladem pro rozhodnutí je „zpráva o ekonomice státu“.
- o vhodném projektu jsou vedena jednání mezi SB a zemí -> dohoda, prezident banky předloží zprávu úředníkům a doporučí.
- základní podmínkou financování je vysoká efektivnost projektu, banka kontroluje celý proces realizace projektu.

SB poskytuje úvěr za velmi výhodných podmínek – lhůta splatnosti je 15-20 let s 5 letým odkladem splátek. Kritériem poskytnutí úvěru je výše HDP – nesmí klesnout pod 925 USD – přístup se omezuje při 2850 USD. Úvěry jsou poskytovány pouze s vládními zárukami. Úroky o 0,5% vyšší než úrok, který platí SB. **Sankce**: pokud není banka spokojena s využíváním prostředků, může čerpání úvěru omezit, nebo zastavit.

Přidružené agencie SB

Mezinárodní finanční korporace (ICF) 1956 (174 členů)

- Cíl je podpora rozvoje soukromého sektoru v rozvojových zemích
- Zákl. kap. vklady členů odvozeny od SB (2,3mld USD) splácí se celý a v USD.
- Hlavními zdroji jsou cizí zdroje získané emisí vlastních dluhopisů+ úvěr SB (4x základní kapitál).
- Úvěry jsou poskytovány komerčně a bez vládních záruk, úroky vyšší než u SB.

Mezinárodní sdružení pro rozvoj (IDA) 1960 (166 členů)

- Cíl: úvěry vládám nejchudších rozvojových zemí, pro které je i SB drahá. <925USD.
- může financovat každý projekt o němž se domnívá, že přispívá k hosp.rozvoji bez ohledu na návratnost + nevyžaduje státní záruky.
- Zdroje tvoří nevratné příspěvky vlád + 20% ze zisku SB. Úvěry jsou bezúročné a na 35-40 let + 10 let odkladu splátek.
- 2005-2007 34mld. USD k dispozici

Agentura pro mnohostranné investiční záruky (MIGA)

- 1988 (149členů)
- Cíl: podpora přílivu zahr. kapitálu (ve formě přímých zahr.investic) do rozvoj.zemí poskytováním záruk na neobchodní rizika (zestátnění, válka.. až na 15 let)
- Vklady zemí 1mld USD (úvěry do 5 mld. USD). Sazby za poskytnuté záruky 0,3-1,5%.

Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)

- arbitráž pro spory, 166 členů, rozhodnutí závazná pro členy.

Poskytnuté úvěry 114 000	Vlastní kapitál 189 500 (Splacený) 11 500
Nakoupené cenné papíry 101 425	Nerozdělený zisk 20 000
Aktiva celkem 223 000	Pasiva celkem 223 000